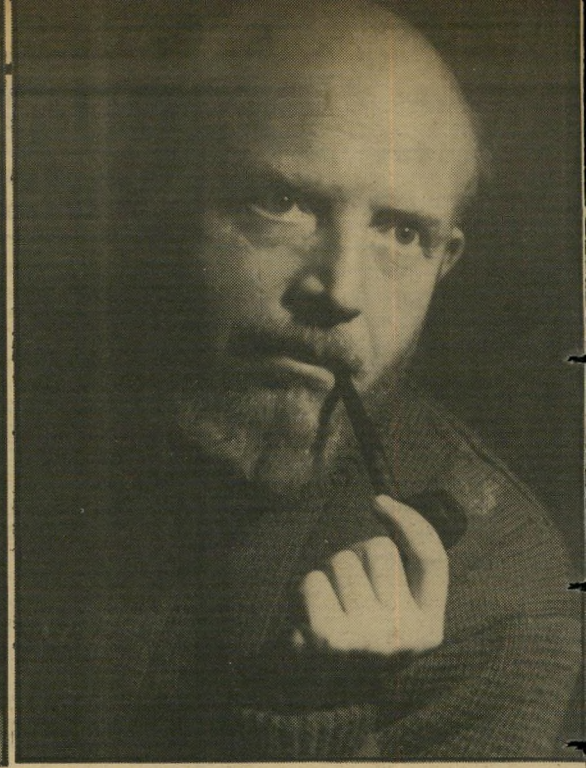

אבי ולדמן, העולם הזה

בריוסף בשלושה שלבים של חייו

האמונה התחילה להתפורר אצלי ברנע שתפסתי את משמעות החלל הנדון

● איך אתה, כסופר, עם רגישות לאדם ולמין האנושי, יכול להיות ניק?

אני פראקטי, מציאותי. אני לא מוסרי כל-כך שאוכל לדאוג לאחרים. אחרי מה שקרה לעם היהודי בשואה, אני רואה קודם כל לעצמי, אפילו אם זה בא על חשבון משהו אחר. כשם שכל העולם חי כל השנים על חשבוני.

אני לא איש המוסר האבסטרקטי. אני לא חושב שיש איזשהו מוסר שיחייב אותי להסכים שישמירו אותי, וכלבר שאעזור לשני. אינני רוצה להשמיר את השני, אני רוצה בעצמי לחיות. למען הרבה הזה אני לא יכול, לא צריך ואסור לי להתחשב באלמנטים המוסריים הללו. הם לא צריכים להיות קיימים בשבילי. אני רואה קודם כל לעצמי כעם. די חיינו מבלי שראגנו לעצמנו. זו הציונות החדשה.

● אתה אומר שהציונות היא אנטי-מוסרית?

כל לאומיות היא אנטי-מוסרית לגבי אחרים. אין דרך אחרת להישרדות.

● היית נלחם בעד חופש-ביטוי לסופרים פלסטיניים?

בהחלט כן. אני חושב שנתן זך וגניסס קלדרון צורקים כשהחרימו את פסטיבל-השירה. אילו

שעליהן כתב, הוא מצץ אותן מהאצבע. הסיגנון שלו אינו עושה עלי רושם. כתיבה כנה כמו של ראובני הרבה יותר חשובה.

● אתה מאזין למוסיקה ישראלית?

כן, למה לא?

● מה דעתך על גל השירים האישיים של שלמה ארצי ויהודה פוליקר?

הרמה של שלמה ארצי נמוכה מבחינה אינטלקטואלית. המסר שלו עובר לאנשים בעלי רמה כמו שלו, או נמוכה מזו. אצל פוליקר יש קצת יותר אותנטיות, כי הוא פחות משכיל מארצי. יש בו יותר כשר ודם. מבחינה זו אני מאוד אוהב את הומרים המיורחיים.

● למדינת ישראל צריך שיהיה ציביון יהודי?

צריך שיהיה לה ציביון של האנשים החיים בה.

אם ראיית-העולם של המבקר היא כמו שלי, והוא כותב שאני לא בסדר, או זה צריך לעורר אצלי מחשבה. אבל כשאני רואה שלמבקר יש ראיית-עולם לגמרי שונה, אינני מתייחס אליו. יש לנו תפיסת-עולם שונה.

אני מבין מדוע רן מירון נגרי. מה שבעיניו חשוב, אינו חשוב בעיניי, וההיפך. אני מתייחס בהבנה מלאה למבקרים.

● יש ספר שבדיעבד אתה מצטער שהוצאת לאור?

לא. **● איך אתה מתייחס לעובדה שספר שלך הפך רבי-מכר?**

נראה שהעליתי בעייה שהציקה לעוד הרבה אנשים. הסיפורים הם אנושיים.

● למי אתה מרגיש קרוב בספרות העברית החדשה?

אינני יודע מה זו הספרות העברית החדשה. כל

לקלטת במוח, ועוברים בחלום. רברים שאתה זוכר הם אישיים מאוד, ועל-כן הם מאוד סובייקטיביים. המיזוג בין האלמנטים יוצר סיפור. זה למעשה הכימיה, לא המסר ולא חינוך. לא בעיות חברתיות או לאומיות. זה לא שייך לסיפורים שלי.

● איך אתה מחליט על מה לכתוב?

אני כותב על נושאים שלא טיפלתי בהם די, רברים שאני רוצה לחזור אליהם.

● מה הכתיבה בשבילך?

התענוג היחירי שיש לי. אני יודע מה אני הולך לעשות. כשאני שומע על סופרים שמתייגעים בכתיבה, אני מרחם עליהם. אינני מכיר משהו יותר טוב בעולם מאשר כתיבה. הדתיים תפסו את העניין: "עיצבו את השם בשימחה". הכתיבה בשבילי היא אושר. עדיין לא המציאו משהו יותר טוב, כשם שבענייני גוף לא המציאו משהו יותר טוב מזיון.

רחל אבנר, העולם הזה

בריוסף ואשתו

כשהייתי נשוי לאשתי הראשונה, היו לי נשים נוספות.

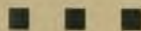
מה שנקרא תולדות הספרות, תולדות האמנות, הוא משהו ריק מתוכן, מיועד לאקדמיה.

● איזה ספרים אתה אוהב לקרוא?

אני מאמין בביטוי אישי. למשל, כתיבתו של יותם ראובני. אני מאוד מעריך אותו, אני מרגיש את האותנטיות שלו, את האמת. מצד שני, נקח את יזהר. אין אצלו דמות אחת אמינה, אין בנ"י אדם. אני לא מאמין שהוא הכיר את הדמויות

● זו ההתמכרות היחידה שלך?

מה אתה מצפה מאדם בן 76? אני פשוט אוהב את זה, נהנה מזה, ולא חשוב מה אומרים המבקרים.

● חשובה לך הביקורת?

אני תמיד מסתכל בראיית-העולם של המבקר.

"פליציה לנגד עושה מה שהיא צריכה לעשות. הייתי לוחץ את ידה מכל הלב."

היתה לי השקפת-עולם כשלחם, הייתי עושה כמוהם. הם צורקים עלי-פי השקפת-העולם שלהם. כל עוד אדם פועל עלי-פי מצפוני ולא עובר על החוק, זה בסדר.

את פליציה לנגד אני מאוד מכבד. היא עושה מה שהיא צריכה לעשות עלי-פי אמונתה. אילו ראיתי אותה, הייתי לוחץ את ידה מכל הלב. תן לכל אדם לחיות עלי-פי הבנתו!

● אתה חושב שהכיבוש הורס?

כיבוש זה לא שוקולד. אבל אם אין לי ברירה, אני חייב. הכיבוש לא הרס את הצרפתים שכבשו, ולא את האנגלים שכבשו. זה לא הרס שום עם כובש. ככה התפתחו כל המדינות.

המזרח התיכון חי על חרבו. לא נוכל להיות יוצא-דופן גם אם נרצה. גם אמריקה השמידה את האינדיאנים.

● אתה למעשה לא מאמין בלל באדם.

יוצא שלא. טיפס מי שמאמין באדם. היהודים האמינו באדם ועשו מהם סבון. האדם הוא יצור כילוני, שזכה לפתח לו מורעות עצמית ומחשבה. בכל השאר הוא יצור בהמי, בית-מיסבחים מהלך על שניים.

● איפה נעלם האור לגויים?

איפה אור לגויים? קרתה, מזמן לא! הלוואי שנהיה כמו כל הגויים, שנהיה בני-אדם. השואה נתנה לנו חותמת של תת-אדם, מזה אנחנו צריכים להיגאל.